

“ Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 2020/3691 esas 2020/13042 karar ve 2023/12046 esas, 2024/624 karar sayılı kararlarında; disiplin cezalarının geç infaz edildiği şikayetinde yetkili İnfaz Hakimliğinin, disiplin cezasının verildiği veya infaz edildiği ceza infaz kurumu değil, hükümlünün halen bulunduğu ceza infaz kurumunun bağlı olduğu infaz hakimliği olduğuna karar verildiğinden; Hakimliğimiz şikayeti incelemede yetkili ve görevli bulunmaktadır.

Şikayet başvurusunu inceleyen Hakimliğimiz, hükümlü hakkında uygulanma ihtimali olan 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 48. maddesinin 4. fıkrasının (g) bendinde yer alan " Hücresine karşılık ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, (f) bendinde belirtilen süre," hükmünün aşağıda belirtilecek gerekçelerle Anayasaya aykırı olduğu kanısına re'sen varmış olmakla, Anayasanın 156. maddesi uyarınca iptali için Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmasına karar vermiştir.

İPTAL TALEBİNİN GEREKÇESİ: 5275 Sayılı Kanununun 38 ila 44. maddelerinde hükümlü ve tutuklular hakkında uygulanacak disiplin suçları ile, bu suçların karşılığı olan yaptırımlar düzenlenmiştir. Bu disiplin cezalarından biri de hücreye koyma cezasıdır.

Hücreye koyma cezası, Kanunda gerek infazı, gerekse kanuni sonuçları en ağır olan disiplin cezası olarak ön görülmüştür. Kişi hürriyetini daha fazla kısıtlama sonucu doğurması nedeniyle de; diğer disiplin cezalarından ayrı bir infaz rejimine tabi tutulmuştur.

5275 sayılı Kanununun 48. maddesinin 3/a bendinde “Hücreye koyma cezasının infazına, infaz hâkiminin onayı ile başlanır.” hükmü getirilerek, infaz hakimliğinin denetimi ön görülmüştür. Bu bağlamda; hücreye koyma cezası, hükümlü tarafından şikayet yoluna başvurulmadan kesinleşmiş olsa bile, idare kesinleşen bu cezanın infazına kendiliğinden başlayamamakta, İnfaz hakimliğinden onay kararı almaktadır.

5275 sayılı Kanununun 48. maddesinin 3/c bendinde ise "Hücreye koyma cezasına ilişkin disiplin cezalarının infazından önce ve infazı sırasında hükümlü, hekim tarafından muayene edilir. İlgilinin bu cezaya katlanamayacağı anlaşılırsa cezanın infazı sonraya bırakılır veya hekiminin belirleyeceği aralıklarla infaz edilir. Koşullu salıverilme tarihine kadar hükümlünün iyileşemeyeceğinin tam teşekküllü Devlet veya üniversite hastanesi sağlık kurulu raporu ile saptanması hâlinde hücreye koyma cezası infaz edilmez; yerine 44 üncü maddenin ikinci fıkrasının uygulandığı hâllerde iki ay, üçüncü fıkrasının uygulandığı hâllerde dört ay süreyle ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası uygulanır. Raporlar infaz dosyasına konulur." hükmü yer almaktadır.

5275 Sayılı Kanununun 48/3-b maddesinde “Disiplin cezalarının tamamı infaz edilip kaldırılmadıkça koşullu salıverilme işlemi yapılmaz, ancak bu süre hakederek salıverme tarihini geçemez.” hükmü ile, 48/4. maddesinde; “İnfaz edildiği tarihten itibaren disiplin cezasının kaldırılmasında ve iyi hâlin kazanılmasında aşağıda belirtilen süreler esas alınır; (...) f) Hücreye koyma cezası 44 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki hâllerde altı ay, üçüncü fıkrasındaki hâllerde bir yıl,

g) Hücre cezasına karşılık ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, (f) bendinde belirtilen süre, sonunda disiplin cezası almamak ve iyi hâlli olmak koşuluyla (...) disiplin kurulu kararıyla kaldırılır.” hükmü yer almaktadır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik tedbirlerinin infazı hakkındaki Kanunun 89.ncu maddesinde iyi halin saptanmasında “ Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükümler bir arada değerlendirildiğinde; hükümlüler hakkında verilen disiplin cezalarının, iyi hal durumunu doğrudan etkilediği, disiplin cezalarının infazının tamamlanmasından sonra 5275 sayılı Kanunun 48/4. maddesinde belirlenen yasal kaldırma süreleri dolmadan iyi halin kazanılmadığı, iyi hal şartı sağlanmadan da, hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna ayrılma, denetimli serbestlik ve koşullu salıverilmeden yararlanmalarının mümkün olmadığı görülmektedir.

Bununla birlikte, özellikle hücreye koyma cezaları bakımından kurum kapasitesi ve hücre sayısının yetersizliği gibi hükümlüye atfı kabil olmayan nedenlerle disiplin cezasının geç infaz edilmiş olması, 5275 sayılı Kanunun 48/4-f maddesinde belirtilen disiplin cezasının kaldırılma süresinin ileri bir tarihe kalmasına, hükümlünün bu nedenle iyi halli olma durumunu geç kazanmasına ve iyi halli olmaya bağlı bazı hakları daha geç kullanmasına neden olmaktadır.

Uygulamada bu durum, geç infaz şikayeti olarak İnfaz Hakimlikleri önüne gelmekte, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 17/01/2025 tarih ve 2024/2280 esas 2025/439 karar sayılı kararında belirtildiği üzere; hücre cezalarının geç infazı şikayetlerinde cezanın infazına başlanması gereken tarih tespit edilirken, cezanın infazına başlanmasının onaylandığı tarih dikkate alınarak, ceza daha geç infaz edilmiş olsa bile, mağduriyetin giderilmesi mümkün olmaktadır.

Somut olayda ise; hükümlü hakkında verilen 14 gün hücreye koyma cezası ile ilgili olarak Amasya İnfaz Hakimliğinin 25/04/2025 tarih ve 2025/1296 esas sayılı kararı ile infaza başlanmasının onaylanmasına karar verilmiş, bu karar 21/05/2025 tarihinde kesinleşmiştir. Hükümlü daha sonra Çorum L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil olmuştur. Sağlık kurulunca " hücrede kalamaz" şeklinde rapor verilmesi üzerine; Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumunun 20/06/2025 tarih ve 2025/257 sayılı kararı ile "14 gün hücreye koyma cezası yerine 4 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma" cezasına çevrilmesine karar verilmiştir.

Çorum L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun 07/10/2025 tarihli yazı cevabı ekindeki belgelere göre, hükümlü 4 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasının infazına 17/07/2025 tarihinde başlamış olup, infazın 17/11/2025 tarihinde tamamlanacağı anlaşılmaktadır.

Hükümlü hakkında verilen 14 gün hücreye koyma cezasının ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasına çevrilmediğini düşündüğümüzde; bu cezanın infazına başlanmasının onaylandığı tarih olan 25/04/2025 tarihine göre; 26/04/2025 tarihinde infaza başlanmış kabul edilecek; 10/05/2025 tarihinde infaz tamamlanmış sayılacak ve 5275 sayılı Kanunun 48/4-f maddesi uyarınca 1 yıl sonra yani 10/05/2026 tarihinde hükümlünün yeniden iyi hal kazanması mümkün olacaktır. Buna karşılık; hücre cezası yerine verilen 4 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasının infazına da; geriye dönük olarak bu kararın verildiği 20/06/2025 tarihinde başlandığı kabul edildiğinde; disiplin cezasının infazı 20/10/2025 tarihinde tamamlanmış olacak; 48. maddenin 4. fıkrasının (g) bendindeki, "Hücre cezasına karşılık ziyaretçi

Kabulünden yoksun bırakma cezası, (f) bendinde belirtilen süre," düzenlemesi nedeniyle hükümlünün yine 1 yıl sonra ve fakat bu kez 20/10/2026 tarihinde yeniden iyi hal kazanması mümkün olacaktır.

Anayasanın 2. ve 13. Maddeleri yönünden:

Anayasa'nın 13. maddesinde "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükmüne yer verilmiştir. Buna göre temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamanın kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekir.

Anayasa Mahkemesinin çok sayıda kararında belirtildiği üzere; Anayasa'nın 13. maddesinde güvence altına alınan ölçülülük ilkesi elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. Elverişlilik öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, gereklilik ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, orantılılık ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir. (AYM, E.2025/96, K.2025/150, 10/07/2025, § 28)

Anayasa Mahkemesi; kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındaki düzenlemeleri yaparken hukuk devleti ilkesinin de bir gereği olan ölçülülük ilkesi ile bağlı olduğunu kabul etmektedir. (AYM, E.2020/95, K.2022/3, 26/1/2022, § 17)

Hücreye koyma cezasını gerektiren fiiller ceza infaz kurumu düzen ve disiplinini daha fazla bozucu etkiye sahiptir. Bu nedenle de; 5275 sayılı Kanunda sonuçları itibarıyla en ağır disiplin cezası olarak hücreye koyma cezası ön görülmüştür. Ancak insanın maddi ve manevi varlığına saygı ilkesi gözetilerek, sağlığının elverişsizliği nedeniyle bu cezayı infaz etmesi mümkün olmayan kişiler bakımından, hücre cezasının, Kanununun 43. maddesinde ön görülen sürelerden daha uzun olacak şekilde, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasına çevrilmesi ön görülmüş, cezanın niceliği değişse de, niteliği yine hücre cezası olarak tespit edilmiştir.

Hücreye koyma cezası, kuşkusuz ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasından daha ağır bir cezadır. Salt sağlık durumu nedeniyle bu ceza yerine ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezanın infaz edilmesi ise hükümlü lehine bir durumdur. Ancak yukarıda belirtildiği gibi, 14 gün hücreye koyma cezasının infazına başlandığı tarihten sonra 1 yıl 14 gün sonra iyi halin kazanılması ve hükümlünün koşullu salıverilme veya denetimli serbestlikten yararlanarak tahliye olması mümkünken; hücre cezası yerine verilen 4 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasının infazına başlandığı tarihten 1 yıl 4 ay sonra iyi halin kazanılması mümkün olmakta, hükümlü yaklaşık 3,5 ay daha fazla ceza infaz kurumunda kalmaktadır. Bu durum da her halükarda ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasını, hücre cezasından daha ağır bir yaptırıma dönüştürmektedir.

5275 sayılı Kanununun 48. maddesinin 4. fıkrasının (g) bendinde "hücreye koyma cezasının yasal kaldırma süresini geçmemek üzere" şeklinde bir hüküm de bulunmadığından, mevcut düzenleme Anayasanın 13. maddesinde düzenlenen orantılılık ilkesine aykırıdır.

Esas Sayısı : 2025/234

Karar Sayısı : 2026/37

İş bu sebepler ve Yüksek Mahkemenizin re'sen göz önüne alacağı diğer sebeplere binaen; 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 48. maddesinin 4. fıkrasının (g) bendinde yer alan " Hücre cezasına karşılık ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, (f) bendinde belirtilen süre," hükmünün iptaline karar verilmesi, Anayasanın 152. ve 6216 sayılı Kanununun 40. maddeleri uyarınca Yüksek Mahkemenizden arz ve talep olunur."